

Op 27 november 2014 is de nieuwe site

VolksgezondheidEnZorg.info

(<http://www.volksgezondheidenzorg.info>) gelanceerd. In deze site worden Nationaal Kompas Volksgezondheid, Nationale Atlas Volksgezondheid, Zorgbalans, Kosten van Ziekten en Zorggegevens geleidelijk samengebracht tot een compleet en overzichtelijk geheel. Op termijn zullen de oude sites verdwijnen.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Nationaal Kompas Volksgezondheid

U bevindt zich op: [Nationaal Kompas Volksgezondheid](#) · [Determinanten](#) · [Omgeving](#) · [Fysieke leefomgeving](#) · [Inrichting leefomgeving](#) · Inrichting leefomgeving: Zijn er binnen Nederland verschillen naar regio?

Inrichting leefomgeving
Geografische verschillen

Inrichting leefomgeving: Zijn er binnen Nederland verschillen naar regio?

In Nederland bestaan regionale verschillen ten aanzien van de leefomgeving van mensen. Deze verschillen zijn medebepalend voor de gezondheid en de mogelijkheden voor gezond gedrag. Hieronder gaan we op een aantal aspecten in.

Meest verstedelijkte en minst groene gemeenten in de Randstad

De meest verstedelijkte gebieden bevinden zich in de Randstad, rondom het Groene Hart. Als maatstaf voor stedelijkheid is de omgevingsadressendichtheid gebruikt. De omgevingsadressendichtheid geeft de mate van concentratie van menselijke activiteiten weer ([Den Dulk et al., 1992 \(#reference 2519\)](#)). Zie ook:

- [Omgevingsadressendichtheid per gemeente](#)
- [Woningdichtheid](#)

Beperkt aantal vierkante meters openbaar groen in de Randstad

Een groot aantal gemeenten, met name in het westen van het land, voldoet niet aan het richtgetal uit de Nota Ruimte van 75 vierkante meter groen per woning ([VROM, 2006e \(#reference 20919\)](#), [Visschendijk & Huizenga, 2009 \(#reference 24803\)](#)). Het gaat dan om het openbare groen dat binnen 500 meter van de woning te vinden is. Zie ook:

- [Beschikbaarheid openbaar groen \(http://www.zorgatlas.nl/beinvloedende-factoren/fysieke-omgeving/beschikbaarheid-openbaar-groen-2006#breadcrumb\)](http://www.zorgatlas.nl/beinvloedende-factoren/fysieke-omgeving/beschikbaarheid-openbaar-groen-2006#breadcrumb)
- [Kwaliteit en waardering groen \(http://www.compendiumvoordeleefomgeving.nl/indicatoren/nl1542-Waardering-groen-om-de-stad.html?i=13-46\)](http://www.compendiumvoordeleefomgeving.nl/indicatoren/nl1542-Waardering-groen-om-de-stad.html?i=13-46)

Vooraf in het midden van het land minder speelruimte

In 2010 waren er in Nederland gemiddeld zo'n 49 kinderen per hectare openbare speelruimte ('georganiseerde' ruimte, zoals speelvelden, parken, speel- en sportterreinen en ruimte voor vrije recreatie). Deze hoeveelheid ruimte varieerde van minder dan 50 kinderen per hectare aan de "randen van Nederland" tot ruim 200 kinderen per hectare in enkele gemeentes van de provincie Utrecht ([Verwey-Jonker Instituut, 2012 \(#reference 22707\)](#)).

Zie: [Openbare speelruimte per gemeente \(http://www.zorgatlas.nl/beinvloedende-factoren/fysieke-omgeving/openbare-speelruimte-per-gemeente#breadcrumb\)](http://www.zorgatlas.nl/beinvloedende-factoren/fysieke-omgeving/openbare-speelruimte-per-gemeente#breadcrumb)

Autobezit in grote steden relatief laag

Het autobezit is relatief het laagst in de grote steden. In Amsterdam rijden nog geen 35 auto's per honderd personen van 18 jaar en ouder. Ook in de steden Delft en Wageningen is het autobezit relatief laag. Met meer dan 100 personenauto's per honderd personen van 18 jaar of ouder is het autobezit in de gemeenten Almere en Houten het hoogst. Het autobezit is van invloed op de beweeg- en speelruimte van kinderen. De groei van het autobezit zorgt namelijk voor een toename van parkeerplaatsen en grotere verkeersonveiligheid.

Zie: [Dichtheid personenauto's \(http://www.zorgatlas.nl/beinvloedende-factoren/fysieke-omgeving/dichtheid-personenauto-s#breadcrumb\)](http://www.zorgatlas.nl/beinvloedende-factoren/fysieke-omgeving/dichtheid-personenauto-s#breadcrumb)

Nederlanders fietsen vaak bij korte afstanden

Van alle verplaatsingen in Nederland wordt in 26% van de gevallen gebruik gemaakt van de fiets. Voor afstanden tot 7,5 kilometer geldt dat 36% van deze ritten wordt afgelegd met de auto, 34% met de fiets en 27% te voet ([Fietsberaad, 2009 \(#reference 20666\)](#)). Zeker voor deze korte afstanden vormt de fiets een snel en gezond alternatief voor het gemotoriseerde vervoer. Van de grotere steden zijn het vooral Zwolle, Groningen en Leiden waar bij afstanden korter dan 7,5 kilometer veel gefietst wordt. In Zuid-Limburg neemt de fiets een veel minder prominente rol in, met percentages lager dan 22%. Zie ook:

- [Fietsgebruik bij een afstand < 7,5 km](#)
- [Norm gezond bewegen](#)

Sociale cohesie neemt toe in aandachtswijken

De verschillen in sociale cohesie tussen Nederlandse gemeente zijn relatief beperkt. In kleine(re) gemeenten ervaren inwoners over het algemeen meer sociale cohesie dan in de grotere gemeenten. Vooral in de aandachtswijken in de 18 grootste steden is de sociale cohesie lager. Tussen 2002 en 2012 hebben echter vooral de aandachtswijken vooruitgang geboekt terwijl er gemiddeld in Nederland een vrij stabiele situatie te zien is. Hierdoor zijn de 18 grootste steden en de overige gemeenten dichterbij elkaar gekomen ([BZK, 2013 \(#reference 24802\)](#)).

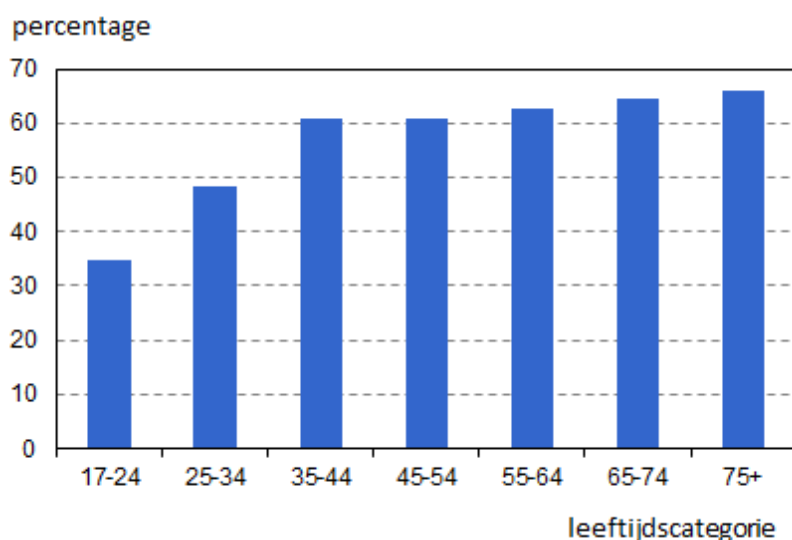

Zie ook: [Sociale cohesie per gemeente 2008 \(http://www.zorgatlas.nl/beinvloedende-factoren/sociale-omgeving/sociale-cohesie/sociale-cohesie-per-gemeente-2008#breadcrumb\)](http://www.zorgatlas.nl/beinvloedende-factoren/sociale-omgeving/sociale-cohesie/sociale-cohesie-per-gemeente-2008#breadcrumb)

Ouderen ervaren meer sociale cohesie in hun buurt

Ouderen ervaren meer sociale cohesie in de buurt waar ze wonen dan jongeren. Hoe hoger de leeftijd, hoe hoger de ervaren sociale cohesie (zie *figuur 1*). Dit blijkt uit het Woononderzoek Nederland ([BZK, 2013 \(#reference 24802\)](#)), waarbij gekeken is naar de mate waarin mensen sociale cohesie in hun buurt ervaren. Ook uit onderzoek van het SCP komt naar voren dat ouderen positiever denken over de sociale cohesie in hun buurt dan jongeren (aan de hand van de stelling "in deze buurt gaat men prettig met elkaar om") ([Schnabel et al., 2008 \(#reference 10003\)](#)). Of ouderen meer sociale cohesie ervaren omdat ze in buurten wonen waar meer sociale cohesie is of omdat ze eerder vinden dat er sprake is van sociale cohesie, is niet duidelijk.

Figuur 1: Waardering sociale kwaliteit in de woonomgeving, per leeftijdsgroep (Bron: [BZK, 2013 \(#reference 24802\)](#)).

[\(#\)](#) [\(#\)](#) [\(#\)](#) [\(#\)](#) [\(#\)](#) [\(#\)](#)

Bronnen en Literatuur

Hertog FRJ den (RIVM). Inrichting leefomgeving: Zijn er binnen Nederland verschillen naar regio? In: Volksgezondheid Toekomst Verkenning, Nationaal Kompas Volksgezondheid. Bilthoven: RIVM, <<http://www.nationaalkompas.nl>> Nationaal Kompas Volksgezondheid\Determinanten\Omgeving\Fysieke leefomgeving\Inrichting leefomgeving, 20 maart 2014.

Nationaal Kompas Volksgezondheid, versie 4.17, 23 juni 2014

© RIVM, Bilthoven / [Disclaimer \(http://www.nationaalkompas.nl/algemeen/menu-rechts/over-deze-site/#disclaimer\)](http://www.nationaalkompas.nl/algemeen/menu-rechts/over-deze-site/#disclaimer).